

Eesti Reformierakond

Valimisplatvorm

Laiendatud
valimisplatvorm

Valimisnimekiri

Tallinn 1995.a.

**Arukus ausse,
jõukus majja!**

EESTI REFORMIERAKOND VALIMISPLATVORM

REFORMIERAKOND lähtub oma poliitilises tegevuses sellest, et:

EESTI RIIK on tema kodanike huvides ja nende vabal tahtel loodud ühendus, mis peab igale Eesti Vabariigi kodanikule tagama tema põhiseaduslikud õigused ja vabadused ning kodanike ja nende vara kaitse.

EESTI RIIGI TURVALISUSE kindlaimad garantiid on tema kodanike jõukus, rahvusvaheline tuntus, majanduslik edu ja poliitiline arukus.

INIMESTE TURVALISUSE Eesti riigis tagab eelkõige hästi välja õppinud, vajalike seadustega kindlustatud, moodsalt varustatud ja kõrgelt tasustatud politsei ja korraldusväe.

RIIGIASUTUSTE STRUKTUUR KORRASTATAKSE majanduslikust ja funktsionaalsest otstarbekusest lähtudes. *(2) maj. vajadus*

KOHALIKE OMAVALITSUSTE PÄDEVUSSE antakse koos vajaliku tulubaasiga kõik funktsioonid, mida nad täita suudavad ja mis on vajalikud nende normaalseks tegevuseks.

REGIONAALPOLIITIKA eesmärk on elanike jõukuse kasv kõigis piirkondades. Regionaalpoliitika vahend on eelduste kujundamine produktiivsete töökohtade loomiseks nõuande- ja koolituse ning põhikapitali ja äriprojektide krediteerimise süsteemide abil.

KESKMISE JA VÄIKEETTEVÕTLUSE arendamine ja toetamine on uute töökohtade loomise, rikkuse suurendamise ning tegusa keskklassi tekkimise kõige efektiivsem viis.

KESKKONNASÕBRALIKKUS peab olema lähtealuseks majanduspoliitika planeerimisel ja otsuste tegemisel. Tuleb kujundada keskkonnasõbralik elulaad.

§ EESTI MAJANDUSKASVU NURGAKIVID on usaldusväärne Eesti kroon, tasakaalustatud eelarvepoliitika ja avatud majandus.

- 3 EELARVEKULUDE PLANEERIMINE peab toimuma pikaajaliste riiklike arengukavade alusel.
- 3 RIIGI PÕHIÜLESANNE MAJANDUSKASVU SOODUSTAMISEL on arenguks vajaliku infrastruktuuri (kommunikatsioonid ja energeetika) loomine riiklike investeeringute abil ja võrdsete võimaluste keskkonna kujundamine ettevõtjatele.
- 3 PÕLLUMAJANDUSE ARENGU aluseks on põllumajandustoodangu kvaliteedi tõstmine ja omahinna alandamine, mis tagab Eesti toodangu läbilöögivõime maailmaturul.
- 3 SISETURU KAITSE lähtub tarbija kaitsmisest kvaliteedinõuete abil. Põhjendatud juhtumitel rakendatakse dumpinguvastaseid kaitseabinõusid.
- 3 PROPORTSIONAALNE TULUMAKS on õiglase maksustamise alus. Üldine maksukoormus ei tohi kasvada üle tänase taseme. Ettevõtete investeerimisvõime suurendamiseks kavandame ettevõtlike maksustamise vähendamist.
- 3 ERAOMAND peab olema puutumatu ja kõigile omanikele võrdselt kaitstud.
- 3 OMANDI- JA MAAREFORMI puudutav seadustik muudetakse majandusliku otstarbekuse suunas. Maa peab kiiresti jõudma majanduskäibesse kõigi Eesti kodanike jaoks.
- ÕIGUSVASTASELT VÕORANDATUD VARA, eeskätt maaomandi tagastamiseks tuleb välja töötada senisega võrreldes lihtsam kord, et omandi- ja maareformi käiku kiirendada. Tuleb luua süsteem, mis võimaldaks üheaegselt korraldada maade ja varade tagastamist, erastamist ja asendamist.
- 3 ÜLDHARIDUSE OMANDAMINE jääb kohalike omavalitsuste korraldada ja riigi ülal pidada.
- 3 TÄIEND JA ÜMBERÕPPE võimaluste avardamine laiendab inimeste võimalusi ümberkvalifitseerumisel ja töö leidmisel.
4. KÕRGHARIDUS tuleb viia rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisele tasemele. Kõrghariduse omandamist peab toetama õppelaenude ning stipendiumide süsteem, mis võimaldab muuta selle järk-järgult tasuliseks.

1. HARIDUSE OMANDAMIST saab finantseerida tulumaksuvabade isiklike (perekondlike) koolitusfondide; riiklike või eraõppelaenude; riiklike või erastipendiumifondide abil.
1. TEADUST FINANTSEERIB RIIK riigieelarveliste uuringutoetuste ja riiklike sihttellimuste abil.
1. HARIDUSE, TEADUSE ja KULTUURI ARENDAMISEKS ning toetamiseks eraldatud eelarvevälised vahendid on ühiskonna arengusse tehtud investeering ja vabastatakse tulumaksust.
1. PARIM SOTSIAALPOLIITIKA on inimeste rikkust suurendav majanduspoliitika, mille eesmärk on anda igale perekonnale võimalus oma ülalpeetavaid ise aidata.
1. SOTSIAALPOLIITIKA elluviimise põhilüli on kohalik omavalitsus.
1. RIIKLIK SOTSIAALABI peab jõudma nendeni, kes seda tõesti vajavad. Neid, kes ise toime ei tule, peab aitama riik.
1. NOORTE PEREDE TOETAMISEKS loob riik Noore Perekonna Toetusfondi.
1. LASTERIKASTE PEREKONDADE abistamiseks suurendatakse lastetoetusi alates teisest ja kolmandast lapsest.
1. SOTSIAALMAKS jaotatakse tööandja ning töövõtja maksuks.
1. RAHVAPENSION moodustub tööandja sotsiaalmaksust riiklikusse pensionifondi.
1. TÖÖPENSION moodustub töövõtja sotsiaalmaksust; sissemaksed tööpensionifondi on tulumaksuvabad.
1. RAVIKINDLUSTUSE poolt tagatavad teenused kindlustab riik ja korraldavad kohalikud omavalitsused.
1. TÄIENDAVAIK TERVISHOIUTEENUSEID osutatakse vabatahtliku ravikindlustuse kaudu.
- EESTI JULGEOLEKU PEAMINE TAGATIS on kahe- ja mitmepoolsete rahvusvaheliste lepete ja garantiide süsteem ning koostöö ja ühinemine rahvusvaheliste julgeolekuorganisatsioonidega.

EESTI KAITSE TAGAVAD kõige paremini hästi väljaõpetatud ja varustatud elukutselised kaitsejõud, piirivalve ja sisekaitse erüksused, mida toetab vabatahtlik Kaitseliit.

EESTI VÄLISPOLIITIKA eesmärk on Eesti rahvusliku sõltumatuse kindlustamine riikidevahelises suhtluses ja koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Kinnitatud Eesti Reformierakonna Peakosolekul
08.jaanuaril 1995.a.

EESTI REFORMIERAKOND

LAIENDATUD VALIMISPLATVORM

EESTI RIIK

Riigiks, mis suudab tagada iga inimese vabadused, / saab olla vaid 201
konstitutsioonilisele demokraatialle ja võimude lahususe põhimõttele rajatud 203
õigusriik. /

Eesti Vabariik on rajatud 24. veebruaril 1918.

Eestis kehtib 1992.a. põhiseadus, mille alusel peavad igale Eesti Vabariigi kodanikule 000
olema tagatud põhiseaduslikud õigused ja vabadused, ning nende kaitse.

RIIGI TURVALISUS

Eesti riigi turvalisuse kindlaimaks garantiiks on tema rahvusvaheline tuntus/ ja 108
võimalikult kiire ühinemine Euroopa Liidu kaitse- ja majandusruumiga. / 107
Eestil peab oma edasise arengu kavandamisel valima kahe suuna vahel - kas 107
tagasivajumine Venemaa rüppe/ või liitumine Euroopa Liiduga, mis koondab endas 108
kõiki Lääne-Euroopa juhtriike. / RE leiab, et Eesti rahvusriikluse edasikestmise 108
tulevikus võib tagada ainult integreerumine ühineva Euroopaga. /

Riigi turvalisus eeldab kindlat majanduslikku alust.

RE arvates on loovate majandusreformide jätkamine ja lõpuleviimine vältimatu Eesti 408
edasise arengu tagamiseks. / Eesti on saavutanud kiiret edu, kuid palju on jäänud veel 408
teha, et majandusarengu viljad jõuaksid iga eestlaseni /

KODANIKU TURVALISUS

Eestlase turvatunne tuleb taastada.

Riik on turvaline sedavõrd kui võrd on turvaline iga üksikisiku elu selles riigis. 1605
Inimene peab olema kaitstud nii kuritegevuse kui ka ametnike omavoli eest. / 605

Kuritegevusevastase võitluse alused peavad olema õiguslikult täpselt reguleeritud. 605
Kiiresti tuleb lihtsustada kriminaalmenetlust asjades, kus süüdlane on teada ja süü 605
omaks võetud. / Väiksemate õigusrikkumiste puhul peab olema võimalik lepitamine 605
ja kahju hüvitamine ilma asjade kohtusse minekuta. / Organiseeritud kuritegevuse 605
majanduslike aluste likvideerimiseks tuleb täiustada alkoholi-, tubaka- ja 605
relvakaubandust reguleerivaid seadusi. / Eraldi kuriteoks tuleb tunnistada kuulumine 605
kuritegelikkude organisatsiooni. /

605 Turvalisuse tagamine eeldab korrakaitseorganite efektiivset koostööd omavahel ja omavalitsustega.

605 RE peab vajalikuks parandada riigi ja omavalitsuste koostööd korra tagamiseks/ töötada välja koostööprogrammid igas vallas ja linnas, luua kohalikud korrakaitsefondid/ Tuleb parandada ka õiguskaitseorganite, piirivalve, tolli ning immigratsiooniteenistuse omavahelist infovahetust ja koostööd./

605 Korrakaitseorganite isikkoosseis ei pea olema mitte ainult arvukas, vaid ka korralikult väljaõpetatud ja varustatud.

605 RE leiab, et väliteenistuses olevate politseinike arvu tuleb suurendada ja kabinetiametnike oma vähendada/ Kordnikud peavad ilmuma tänavale, muutuma oma teenistuspiirkonna elanikele tuntuks ja kättesaadavaks/ Politsei peab saama eestikeelseks ja -meelseks./

605 Uurimis- ja kohtuasutuste vastutus peab tõusma ja tegevus muutuma tõhusamaks, nii et kuriteole järgneks alati ka õiglane karistus.

605 RE leiab, et võitluseks organiseeritud kuritegevusega tuleb rakendada rangemaid seadusi ja järjekindlalt läbi viia politseioperatsioone/ Senisest enam rõhku tuleb panna vägivaldsete isiku- ja varavastaste kuritegudega võitlemisele. /

605 Eraomand peab olema puutumatu ja kõigile omanikele võrdselt kaitstud.

605 Seadused peavad looma igapäevase võimaluse rikastada ausa tööga/ Selle eelduseks on inimestevaheliste eraõiguslike suhete korrastamine./

605 Kodanike omakaitset tuleb tugevdada.

605 Kodanikele tuleb tutvustada omakaitse võimalusi ja anda abi/ omakaitse süsteemi kujundamisel selliselt, et kodanikud võiksid kindlustada oma kodude julgeoleku kurjategijate rünnakute vastu./

RIIGI JUHTIMISSTRUKTUURI REFORM

303 Eesti riigiasutuste struktuur vajab korrastamist majanduslikust ja funktsionaalsest otstarbekusest lähtudes.

304 Üleliigsed struktuuriüksused tuleb likvideerida ning nende ülesanded ümber jaotada/ ametnike hulka kärpida/ Riigiaparaadis tuleb hakata rakendama kaasageid juhtimispõhimõtteid. /

304 Korrupsioon peab olema rangelt karistatav eriseaduse alusel.

Korrupsioonist jagusaamiseks tuleb rakendada rangemaid meetmeid kui seni ja seda tuleb teha süstemaatiliselt. /

303 Riigiametnike ametialast vastutust tuleb lisada, mis oleks tasakaalus neile kehtestatavate seaduslike soodustuste ja garantiidega./

303 Riigiametnike palk tuleb tõsta sellisele tasemele, et see oleks konkurentsivõimeline erasektoriga ja tagaks võimekate inimeste tööetuleku riigiaparaati. /

Vajalik on kohalike omavalitsuste õiguste ja vastutuse oluline laiendamine võimalikult paljudes elusfäärides.

Kohalikku elu puudutavate otsuste tegemine tuleb viia inimestele nii lähedale kui võimalik/ Kohalike võimuorganite pädevusse peaksid oma valdavas osas kuuluma sotsiaalabi, esmase arstiabi ja põhihariduse korraldus/ See eeldab kindlasti ka vajaliku tulubaasi loomist kohalikele omavalitsustele/ 301 301 301

Riigi ja kohalike omavalitsuste tegevussfääri peab kuuluma kõik see, mis on riigi toimumiseks möödapääsmatu vajalik - aga ei midagi üle selle. 301

REGIONAALPOLIITIKA

Regionaalpoliitika alus on piirkondade toetamine pikaajaliste põhikapitali investeerimise programmide, 301

sealhulgas eluasemeprogrammide abil./ Regionaalpoliitika peasiht peab olema produktiivsete töökohtade loomine/ Soodsate krediteerimisvõimaluste loomise ning nõuande- ja koolitussüsteemi kujundamisega tuleb luua stardivõimalus võimalikult paljudele uutele ettevõtjatele väljaspool Tallinat. / 301 301

SÄÄSTEV ARENG

Tuleb kujundada keskkonnasõbralik elulaad. / 501

Keskkonnasõbralikkus peab olema lähtealuseks majanduspoliitika planeerimisel ja otsuste tegemisel./ Tööstuses ja põllumajanduses tuleb soodustada energia- ja ainesäästlike tehnoloogiate rakendamist. / 501 411

MAJANDUS

RE leiab, et riigi ülesandeks on soodsa majanduskeskkonna loomine. / 408

Tuleb kujundada olukord, kus riigivõimu vajadus ja võimalus otseselt sekkuda majandusellu on minimaalne/ 401

Eesti majanduse aluseks on liberaalne majanduspoliitika, kus kõigile majanduses tegutsevatele isikutele on loodud võrdsed tingimused. / 401

Majanduse nurgakiviks on usaldusväärne Eesti kroon. / 414

Krooni stabiilsust tagavat ranget rahapoliitikat toetab tugev tasakaalustatud eelarve- poliitika/ Riiklike kulutusi on võimalik suurendada ainult riigi tulude suurenemise korral. / 414 414

Riigieelarve peab olema tasakaalus. / 414

Eelarvekulude planeerimine peab toimuma pikaajaliste, eri valdkondi hõlmavate arengukavade alusel/ Jätkuvalt tuleb ette näha krediidifondid väikese ja keskmise ettevõtluse toetamiseks. / 414 414

402 Riiklikud investeeringud infrastruktuuri arendamiseks on eelduseks tootvatele erainvesteeringutele. /

411 Majanduse arenguks vajaliku infrastruktuuri (kommunikatsioonid ja energeetika) rajamine ja arendamine riiklike investeeringute abil on Eestis praegu vältimatu. /

203 Põllumajanduse arengu aluseks saab olla vaid põllumajandustoodangu kvaliteedi tõstmine ja omahinna alandamine. /

203 See tagab Eesti toodete konkurentsivõime Euroopa ja maailmaturul. / Eelarves tuleb jätkuvalt ette näha krediitfondid maaelu ja eriti talunike toetamiseks. / Tuleb ümber vaadata talunike tulumaksustamise põhimõtted. /

203 Väliislaene tuleb võtta kaalutletult. /

402 Jooksvate kulutuste katmine laenude arvelt oleks Eestile hukutav. / Samas on infrastruktuuri arendamiseks laenuvõtmine otstarbekas. / Selleks, et paremini ära kasutada olemasolevaid krediitvõimalusi Eesti majanduse ergutamiseks on vajalikud kõiki majandusvaldkondi hõlmavad konkreetset investeeringiprogrammid. /

401 Majanduse avatus on Eesti kaupade ja teenuste konkurentsivõime tagatis. /

401 Piirangute kehtestamine mistahes kaupade sisseveole, kui see ei lähtu tarbijat kaitsvatest kvaliteedinõuetest, seab osad tootjad Eesti siseturul monopoolsesse seisundisse, toob kaasa pakutava kauba kvaliteedi languse ja hinnatõusu ning ahistab tarbija valikuvabadust. /

401 RE on seisukohal, et siseturu kaitse eesmärk on kaitsta eelkõige tarbijat, mitte tootjat. /

406 Turul tuleb tagada aus konkurents. /

401 Ebaausa konkurentsi vältimiseks on vajalik tõhusalt toimiv Konkurentsiamet. / Eesti tootjate kaitsmiseks impordi eest on vaja vastu võtta ja rakendada dumpinguvastane seadus. / Turul eelisolukorras olevad monopoolsed ettevõtted tuleb restruktureerida. /

402 Maksusüsteem peab olema lihtne ja efektiivne. /

000 Kui riik on kehtestanud maksu, siis peab ta suutma seda ka kõikidelt maksukohustuslastelt koguda. / Maksuameti paremaks toimimiseks on vajalik vastavate koolitusprogrammide ja kursuste abil tõsta maksuametnike kvalifikatsiooni. /

408 RE toetab proportsionaalset tulumaksu. /

402 RE maksupoliitika toetab kaudseid makse ning näeb ette otseste maksude osakaalu vähendamist. / Ettevõtluse arendamiseks ja ettevõtete investeerimisvõime suurendamiseks kavandab RE ettevõtluse maksustamise jätkuvat vähendamist, eriti tulumaksu osas. /

402 Üldine maksukoormus ei tohi ületada 35% SKP-st. /

402 RE on seisukohal, et suurem üldine maksukoormus ei ole Eesti majandusele jõukohane. / Eestil on valida, kas madalad maksud ja loodavad töökohad ning inimeste suurenevad sissetulekud või kõrged maksud, kahanev ettevõtlus ja suurenev tööpuudus. / RE on teinud valiku esimese kasuks. /

Riigi maksutulud tuleb ümber jagada kohalike omavalitsuste kasuks. / 301

RE on seisukohal, et osa seniste riigi funktsioonide üleandmisel kohalikule tasandile peavad suurenema ka kohalike omavalitsuste tulud. / Osa tänastest riigieelarve tuludest tuleb üle anda kohalikele omavalitsusele. / Samuti tuleb suurendada kohalike eelarvete tulude inflatsioonikindlust. / 301

Tuleb suurendada avalikkuse kontrolli riiklike majandusotsuste üle. / 202

Suured riiklikud majandusotsused tuleb koos põhjenduste ja taustinformatsiooniga avalikustada "Riigi Teatajas". / Vältimaks korrupsiooni on vaja avalikustada kõrgemate riigiametnike osalus ettevõtluses. / 202

OMANDI- JA MAAREFORM

RE: Omandireform vajab reformimist. / 1605

Majandusreformide - omandi-, maa- ja põllumajandusreformi - senist käiku ja tulemusi tuleb kriitiliselt analüüsida, välja selgitada sotsiaalsete pingete tekkepõhjused ning töötada välja nende kõrvaldamise abinõud. / 605

RE taotleb kogu omandi ja maareformi puudutava seadustiku läbivaatamist. / 605

Omandi- ja maareformi kiirendamine on kogu majanduse arengu võtmeküsimus. / Selle aeglane kulg piirab eelkõige kinnisvara käivet ja pandi vastu laenu saamist. / 401

Maa peab kiiresti jõudma majanduskäibesse kõigi Eesti kodanike jaoks. / 401

Õigusvastaselt võõrandatud vara, eeskätt maaomandi tagastamiseks tuleb välja töötada senisega võrreldes lihtsam kord, et omandi- ja maareformi käiku kiirendada. / 401

Tuleb luua süsteem, mis võimaldaks üheaegselt korraldada maade ja varade tagastamist, erastamist ja asendamist. / 401

HARIDUS JA KULTUUR

Hariduse korraldus on Eesti edasise arengu tagamisel määrava tähtsusega. / 506

Tuleb jätkuvalt arendada nii riigi- kui eraharidussüsteemi, / kuivõrd haritud toimekad inimesed on Eesti arengu kõige kindlam tagatis. / 506

Üldharidus (põhikool ja gümnaasium) peab jääma riigi ülal pidada - / 506

seada kohalike omavalitsuste kaudu, kellele tuleb selleks luua vastav tulubaas. / Ühtne haridussüsteem peab andma kõigile lastele võimaluse omandada võrdväärne üldharidus ning ühtlasi arendada oma andeid ja võimeid. / 506

Väga oluline on jätkata pidevhariduse arendamist, / 506

täiend- ja ümberõppe võimaluste avardamist, / et laiendada inimeste tööleidmise võimalust. / Riikliku haridussüsteemi ja vabaharidusliikumise vahele peab kujunema partnerlik koostöö kõigil tasemetel. / 506

506 Kõrghariduse omandamist peab toetama paindlik ja lihtne õppelaenukorraldus koos täpselt sätestatud võimalustega laenukustutusteks.
507 Kõrghariduse viimiseks rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisele tasemele ja täiendava finantseerimise leidmiseks tuleb järk-järgult ja põhjaliku ettevalmistuse järel hakata üle minema tasulisele õppele ka riigi- ja munitsipaal- ja kõrgkoolides.
506 Riik peab võimaldama soodustusi ja stipendiume andekatele ja töökatele, esmajoones riigile vajalikes õppesuundades.

411 Teaduse riigieelarvelisel finantseerimisel tuleb järk-järgult tõsta uuringutoetuste osatähtsust.
411 Tuleb igati ergutada erasektori tellimusi ja investeringuid teadusesse, et kaasa aidata Eesti majanduse ajakohastamisele.

411 Eesti riik peab soosima rahvusteaduste arengut,
502 võimaluste piires toetama rahvuskultuuri esindusasutusi ja -kollektiive, kes ilmutavad jätkuvat arenguvõimet.
502 Teaduse ja kunstide riiklikul toetamisel tuleb lähtuda teadus- ja kunstiringkondade soovitudest.

402 Riik peab soodustama erainvesteringuid hariduse, teaduse ja kultuuri finantseerimiseks ja rakendama sponsorlust soosivat maksupoliitikat.

RAHVASTIKUPOLIITIKA

600 Viimaste aastate jooksul on sündimus Eestis vähenenud kolmandiku võrra.
504 Sotsiaalsfääris võib Eesti 20-25 aasta pärast olla olukorras, kus pole neid, kes pensionäre ülal peaksid.
504 Eesti poliitiline ja majanduslik tulevik sõltub sellest, kui tõhus on meie rahvastikupoliitika lähiaegadel.

504 Tuleb hakata toetama noori peresid pikaajaliste madalaprotsendiliste laenudega (Noore Pere Toetusfond).
504 Lastega peresid tuleb hakata senisest enam toetama ka riigi poolt makstavate lastetoetuse kaudu.
504 Oluliselt peavad toetused suurenema alates teisest ja kolmandast lapsest.

SOTSIAALPOLIITIKA JA TERVISHOID

504 RE: parim sotsiaalpoliitika on tõhus majanduspoliitika.
504 Sotsiaalpoliitiliste otsustuste tasand tuleb viia inimestele lähemale.
301 Võimalikult suur osa sotsiaalsfääri korraldusest peab minema kohaliku omavalitsuse pädevusse.
301 Linnas ja vallas tuntakse abivajajaid kõige paremini ja nii on kõige kindlamini tagatud kiire ja efektiivse abi jõudmine peredeni.
301 See tagab ka avalikkuse kontrolli jaotatava abi üle.
301 mis on kõige kindlam garantiid raiskamise ja ametnike omavoli vastu.
304

40504 Pooldame toetuste jagamisel isikukeskset lähenemist /
504 Abi peab jõudma nendeni, kes seda tõesti vajavad /
504 Tuleb rajada sotsiaalabi süsteem, mis arvestaks paindlikult iga konkreetset abivajajat, mitte ei jagaks toetusi kõigile ühe mõõduga.

1401 Toetame kõigiti erainitsiatiivi kaasamist sotsiaalse turvalisuse võrgustiku loomisse.
504 Iga inimesele peab jääma võimalus valida, kuidas oma raha kulutada - kas teha makseid pensionifondi või raha tuulde lasta /
504 kuid koguvad ei pea kinni maksma pillajate eksimusi.

401 Võimalikult paljud teenused - tervishoid, haridus, sotsiaalabi- ja kindlustus - on otstarbekas viia valdavalt vabatahtlike maksete süsteemile.
401 Seda järk-järgult, pikaajaliste programmide alusel ja pärast põhjalikku arutelu ühiskonnas.
401 See tõstab inimeste kätte jõudva raha hulka /
504 Neid, kes endaga toime ei tule, peaks toetama riik.

603 Parim sotsiaalpoliitika on perekeskne.
603 RE eesmärgiks on luua tingimused, kus perekond suudaks oma ülalpeetavad ise ära toita.
603 Kogu sotsiaalkindlustussüsteem tuleb kujundada selliselt, et see soodustaks perekonnasisest ja sugulastevahelist abiandmist /
603 nii et perekond suudaks ise kõik põlvkonnad ära elatada.

405 RE arvates tuleks ühisvastutuse põhimõtte elluviimiseks sotsiaalmaks jagada töövõtja ja tööandja vahel.

504 Rahvapension moodustuks tööandja sotsiaalmaksust riiklikkusse pensionifondi.

504 Tööpension moodustuks töövõtja sotsiaalmaksust tööpensionifondi, kuhu tehtud sissemaksed on tulumaksuvabad.

504 Peame vajalikuks tervisekaitse programmide ühisfinantseerimist haigekassade ja riiklike programmide kaudu, tähelepanu pööramist esmatasandi arstiabile ja selle võimalikult laialdast kindlustamist /
504 RE toetab haigusi ennetavat ja tervist tugevdavat tervishoiupoliitikat.

504 Ravikindlustuse poolt tagatud teenused (eelkõige esmatasandi arstiabi) kindlustaks riik ja seda korraldaksid kohalikud omavalitsused.
301

504 Täiendavaid tervishoiuteenuseid osutatakse vabatahtlike ravikindlustusmaksete alusel.

RIIGIKAITSE

107 Eesti julgeoleku peamiseks tagatiseks peab saama mitmepoolsete rahvusvaheliste lepete ja garantiide süsteem, mis välistaks sõjalise kallale tungi Eesti Vabariigile. / Eesti peaks tulevikus ühinema NATO-ga.

104 Eesti kaitse tagavad kõige paremini hästi väljaõpetatud, varustatud ja piisavalt kõrgepalgalised elukutselised kaitsejõud ja piirivalve, samuti sisekaitse eriüksused. /

104 Vabatahtlikku kaitsealगतust tuleb riiklikult toetada. /
104 Riiklikke kaitsejõudusid peab toetama üldine ja pidev kaitsealane väljaõpe kodanike hulgas kodanikukaitse organisatsioonide baasil. / vabatahtlik Kaitseliit tagab riigi kaitse koostöös kaitsejõududega. /
104

VÄLISPOLIITIKA

108 Eesti välispoliitika aluseks peab olema Eesti rahvusliku sõltumatuse kindlustamine ja jätkuv integreerumine Euroopasse. /
101 Erilise tähelepanuga tuleb suhtuda koostöösse meie lähinaabrite - Läänemere ruumi riikidega (Balti- ja Põhjamaad, Saksamaa). /

601 Eestil peab olema selgelt rahvuslikest huvidest lähtuv välispoliitika, /
102 mida viiakse ellu otsesuhetes teiste riikidega ja koostöö-organisatsioonide kaudu. /
40 Välispoliitika põhiküsimustes tuleb püüelda konsensusele Eesti poliitiliste jõudude vahel ja tagada ühtse välispoliitilise liini elluviimine kõigi riigivõimuorganite poolt.
305

Eesti Reformierakonna valimisnimekiri Riigikogu valimisel 5. märtsil 1995.

Jrk.nr.	Kandidaadi ees- ja perekonnanimi	Valimisringkonna nr.	Amet
1	Siim Kallas	1	Eesti Panga president
2	Valve Kirsipuu	7	Riigikogu liige
3	Paul-Eerik Rummo	4	Riigikogu liige
4	Andres Lipstok	5	Rahandusminister
5	Tiit Käbin	3	Riigikogu liige
6	Uno Mereste	2	Riigikogu liige
7	Toomas Vilostus	10	Sotsiaalminister
8	Kaljo Kiisk	6	Filmilavastaja
9	Toomas Savi	9	Tartu abilinnapea
10	Feliks Undusk	6	Majandusministeeriumi valdusgrupi
11	Ignar Fjuk	8	Riigikogu liige
12	Kristiina Ojuland	6	Ringhäälingute Liidu tegevdirektor
13	Kalev Kukk	3	Riigikogu liige
14	Heiki Kranich	2	Riigikogu liige
15	Andres Taimla	7	Paide linnavolikogu esimees
16	Daimar Liiv	5	Riigikogu liige
17	Aap Neljas	9	Riigikogu liige
18	Jürgen Ligi	5	EVEA Panga Kuressaare filiaali
19	Aarne Veedla	10	Valga linnavolikogu esimees
20	Jaan Talts	11	Ettevõtja
21	Jüri Pöld	5	Riigikogu liige
22	Lauri Einer	5	Riigikogu liige
23	Rein Voog	1	Ettevõtja
24	Henn Sarv	1	Ettevõtja
25	Margus Tilga	4	AS Rahvapank nõunik
26	Erik Siigur	11	Advokaat
27	Sven Pöder	4	Harju maasekretär
28	Ene-Eha Urbala	6	Kohtla-Järve linna
29	Mecelis Pauklin	8	Jõgeva haigla peaarst
30	Peeter Kiviloo	4	Jurist
31	Hannes Haavel	5	Arst
32	Mati Allik	7	Viljandi linnasekretär
33	Margus Timmo	10	Ettevõtja
34	Rein Hallik	5	Ridala vallavanem
35	Arvi Vask	8	Elva linnavolikogu esimees
36	Urmas Suik	7	Ettevõtja
37	Eero Tohver	3	Reformierakonna peasekretär
38	Kadri Peterson	8	Jõgeva lastead-algkooli juhataja

39	Henn Mikkin	9	Professor
40	Tõnis Randlane	6	Arst
41	Raivo Mändmaa	7	Viljandi maakonna peaarhitekt
42	Aleksander Alik	1	RE Eesti Lennujaamad
43	Inge Hirno	10	Rapina vallavanem
44	Anti Kidron	3	Psühholoog
45	Tiit Ruisu	7	Kesk-Eesti Arenduskeskuse direktor
46	Volli Kalam	1	Riigi Elamuameti peadirektor
47	Urmas Sisask	7	Helilooja
48	Astrid Hindriks	6	Reformierakonna juhatuse liige
49	Teet Helm	10	Ettevõtja
50	Martti Kolk	3	Ettevõtja
51	Andres Mägi	1	Reklaamibüroo manager
52	Karl Norvet	4	Keila Põllumehete Seltsi esimees
53	Endel Tamm	11	Ettevõtja
54	Tarmo Valgepea	11	Ettevõtja
55	Peep Pree	9	Ettevõtja
56	Vaike Oro	8	Jõgeva maakonna keskraamatukogu
57	Andres Võsoberg	10	Ettevõtja
58	Ülla Reino	10	Värska Sovhoosi
59	Vello Talviste	7	Paide Keskkooli direktor
60	Tiit Parts	9	Ettevõtja
61	Ella Hanso	7	Paide Kultuurikeskuse direktor
62	Jaan Kutser	1	Ettevõtja
63	Hubert Kahn	2	Professor
64	Meelis Soosaar	7	Kaitseministeeriumi finantsnõunik
65	Aili Peterson	4	Rapla muinsuskaitseinspektor
66	Aivar Mäesoo	11	Ettevõtja
67	Ruth Raudsep	4	Kohila Keskkooli direktor
68	Jaan Tälli	3	Arst
69	Iris Pärtelpoeg	2	AGS Trading Ltd. müügisekretär
70	Tõnu Otsason	5	Ettevõtja
71	Boris Merilain	3	Sidetöötaja
72	Andrei Saitšuk	10	Rapina Haigla peaarst
73	Veljo Ipits	9	Ettevõtja
74	Pector Vellet	11	Pärnu Innavalitsuse peaspetsialist
75	Mihkel Rebane	2	Dotsent
76	Evelin Müüripeal	5	Kultuuri- ja Haridusministeeriumi
77	Jaana Napa	1	Reformierakonna välissuhete
78	Jakob Tõnissoo	11	Insener
79	Malle Übner	2	Ettevõtja
80	Jaan Tiido	7	Pearaamatupidaja asetäitja

81	Tiit Sarapuu	9	Ettevõtja
82	Silva Anspal	7	Ettevõtja
83	Vello Solno	10	Ettevõtja
84	Heli Tallermo	11	Ettevõtja
85	Üllar Loper	7	AS Metra kaupluse juhataja
86	Mart Jallai	9	Ettevõtja
87	Madis Lepaste	10	Insener
88	Koit Parts	8	Ettevõtja
89	Karin Rimmelgas	2	Reformierakonna piirkonnamanager
90	Vello Peedimaa	8	Ettevõtja
91	Väino Nool	10	Ettevõtja
92	Andrus Arro	8	Ettevõtja
93	Maris Sarv	8	Riigi Kodakondsus- ja
94	Vello Kallaste	6	Reformierakonna piirkonnamanager
95	Neinar Seli	9	Ettevõtja
96	Valter Heuer	2	Malepublitsist
97	Toivo Asmer	4	Ettevõtja
98	Mart Kont	2	Ettevõtja
99	Ando Keskküla	3	Kunstnik
100	Mait Kornet	4	Harju maavanem
101	Igor Gräzin	11	Professor
102	Raul Meel	2	Kunstnik
103	Lia Lasn	6	Arst
104	Helvi Arklins	6	Pensionär
105	Maris Jesse	3	Riigikantselei referent
106	Arles Taal	3	Üliõpilane

19.jaanuar 1995.aastal

Kandidaatide ülesseadja volitatud esindaja Eero Tohver

Eesti Reformierakonna postiaadress Suur-Karja 13, Tallinn EE0001

telefon 6 316 190